

Право інтелектуальної власності

УДК 347.78

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15172214>

**Регулювання відповідальності за незаконне використання об'єктів
інтелектуальної власності онлайн**

Клименко Олександр Сергійович

аспірант кафедри економіки та фінансів,

Університет «КРОК», вулиця Табірна, 30-32, Київ, 03113,

e-mail: irina_diachuk@ukr.net, <https://orcid.org/0009-0001-5645-9860>

Христинченко Надія Петрівна

доктор юридичних наук,

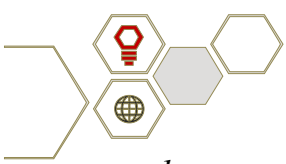
професор кафедри теорії та історії держави і права,

Університет «КРОК», вулиця Табірна, 30-32, Київ, 03113,

e-mail: hrystynchenkon@krok.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0001-7473-7193>

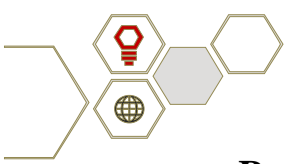
Прийнято: 15.03.2025 | Опубліковано: 29.03.2025

***Анотація.** Стаття присвячена дослідженню механізмів регулювання відповідальності за незаконне використання об'єктів інтелектуальної власності в інтернет-просторі. Мета статті - аналіз регулятивних механізмів відповідальності за незаконне використання об'єктів інтелектуальної власності в онлайн середовищі в Україні. В ході наукового дослідження використовувалися загальнонаукові методи пізнання, зокрема: аналіз, синтез, індукція, дедукція, системний підхід та порівняльно-правовий метод. Результати дослідження показують, що порушення авторських прав в інтернеті мають низку специфічних рис, які відрізняють їх від традиційних*

форм порушень. Зокрема, цифрові технології надають можливість швидкого та масового копіювання і поширення авторських матеріалів практично без витрат, що значно ускладнює ефективне забезпечення дотримання авторських прав. Було з'ясовано, що онлайн-середовище сприяє поширенню правопорушень, які часто здійснюються анонімними користувачами, розміщеними в різних юрисдикціях, що створює додаткові труднощі для встановлення відповідальності та застосування правових санкцій. Досліджено три основні форми юридичної відповідальності за порушення авторських прав в інтернеті: цивільну, адміністративну та кримінальну. Цивільна відповідальність полягає у відшкодуванні завданих збитків, які мають грошове вираження. Адміністративна передбачає накладення штрафів та інших санкцій з боку органів державної влади. Кримінальна відповідальність встановлюється за серйозні порушення, що спричиняють значні збитки, та може включати суворі заходи покарання, зокрема позбавлення волі. Показано, що однією з ключових проблем у сфері захисту інтелектуальної власності в інтернеті є питання визначення юрисдикції, актуальність і відповідність існуючих законодавчих механізмів, а також ефективність їх реалізації. Підкреслено, що глобальний характер інтернету ускладнює локалізацію правопорушень, оскільки дії можуть бути здійснені в одній країні, а їхні наслідки — виявлятися в іншій. Це вимагає налагодження міждержавної співпраці та уніфікації законодавчих підходів для підвищення ефективності захисту авторських прав у цифрову епоху. Практичне значення дослідження полягає у визначенні напрямів удосконалення правового регулювання та забезпечення дієвих механізмів відповідальності за порушення авторських прав в інтернеті.

Ключові слова: інтелектуальна власність, авторське право, інтернет, відповідальність, правове регулювання.

Regulation of liability for the illegal use of intellectual property online

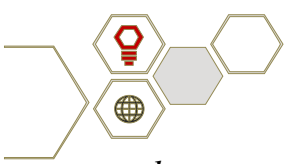
Olexandr Klimenko

Postgraduate Student of the Department of Economics and Finance,
KROK University, Tabirna Street, 30-32, Kyiv, 03113,
e-mail: irina_diachuk@ukr.net, <https://orcid.org/0009-0001-5645-9860>

Nadiia Khystynchenko

Doctor of Law, Professor of the
Department of Theory and History of State and Law,
KROK University, Tabirna Street, 30-32, Kyiv, 03113,
e-mail: hrystynchenkon@krok.edu.ua, <https://orcid.org/0000-0001-7473-7193>

***Abstract.** The article explores the mechanisms for regulating liability for the illegal use of intellectual property in the online space. The aim of the study is to analyze the regulatory mechanisms of liability for unauthorized use of intellectual property in the online environment in Ukraine. The study employed general scientific methods of cognition, including analysis, synthesis, induction, deduction, the system approach, and the comparative legal method. The findings reveal that copyright infringement on the internet possesses a range of specific features that set it apart from traditional forms of violation. In particular, digital technologies enable rapid and large-scale copying and distribution of copyrighted materials at virtually no cost, which significantly complicates the effective enforcement of copyright protection. It was found that the online environment facilitates the spread of infringements often committed by anonymous users located in different jurisdictions, creating additional challenges for establishing liability and applying legal sanctions. Three main forms of legal liability for copyright infringement online have been identified: civil, administrative, and criminal. Civil liability involves compensation for damages in monetary terms; administrative liability includes fines and other sanctions imposed by state authorities; criminal liability applies to serious violations that cause significant*

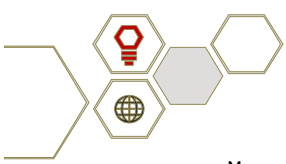
harm and may involve severe penalties, including imprisonment. One of the key issues in the protection of intellectual property online lies in determining jurisdiction, the relevance and adequacy of existing legislative mechanisms, and the effectiveness of their enforcement. The global nature of the internet complicates the localization of violations, as actions may be committed in one country while their consequences are felt in another. This calls for enhanced international cooperation and the unification of legislative approaches to improve the effectiveness of copyright protection in the digital age. The practical value of the study lies in identifying ways to improve legal regulation and ensure effective mechanisms of liability for copyright violations on the internet.

Keywords: *intellectual property, copyright, internet, liability, legal regulation*

Постановка проблеми. В епоху цифрових технологій, коли доступ до інформації та культурних продуктів стає все більш відкритим і широким, питання захисту інтелектуальної власності набуває особливої актуальності. Виклики, що постають перед авторами, правовласниками та розповсюджувачами контенту, вимагають адекватного розуміння та застосування законодавчих механізмів для захисту їхніх прав. Особливу увагу викликає незаконне використання об'єктів інтелектуальної власності онлайн, що не лише порушує законні інтереси авторів, але й ставить під загрозу економічну стабільність креативних індустрій.

Для адекватного вирішення цих проблем, важливо звернути увагу на наявні правові інструменти та методи їх застосування, що дозволять ефективно контролювати та мінімізувати випадки порушень. Регулювання відповідальності за незаконне використання інтелектуальної власності в онлайн середовищі стає ключовим елементом правозахисної діяльності, що вимагає комплексного підходу, зокрема через оновлення законодавства, підвищення обізнаності громадськості та покращення міжнародної кооперації.

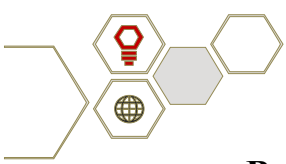
Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання регулювання відповідальності за незаконне використання об'єктів інтелектуальної власності в

онлайн-середовищі є недостатньо висвітленим у науковій літературі. Однак, попри це, деякі автори та джерела вносять вагомий вклад у розуміння теми. Зокрема, В. І. Гришко та Б. С. Киричук [2] аналізують організаційно-правові аспекти захисту прав інтелектуальної власності, акцентуючи увагу на українському правовому полі та викликах, які постають перед системою у контексті цифровізації. І. Стародуб [8] звертає увагу на кримінальну відповідальність за порушення авторського права, наголошуючи на необхідності посилення правозастосовної практики та адекватного реагування на новітні форми правопорушень у мережі. У свою чергу, С. В. Сушко [9] обґрунтовує важливість створення Вищого суду з питань інтелектуальної власності як ключової ланки у забезпеченні належного захисту прав у поствоєнних умовах.

Практичні аспекти відповідальності також розглядають О. Спектор [7] та О. Баранова [1], які аналізують юридичну природу об'єктів авторського права в Інтернеті, способи захисту прав та процедури притягнення до відповідальності, що є важливими у контексті цифрової трансформації. Окремо варто згадати нормативні акти, такі як Конституція України [4], Цивільний [10], Кримінальний [5] та Адміністративний кодекси [3], а також профільний Закон України «Про авторське право і суміжні права» [6], які забезпечують базову правову основу, хоча й потребують адаптації до цифрових викликів.

Для дослідження також використовувалася експертна література з інтернет-видань, таких як «Юридична газета онлайн», «Jurliga.ligazakon.net», «ЛігаЗакон», які висвітлюють сучасні правові тенденції, судову практику та аналіз нових законодавчих ініціатив у сфері інтелектуальної власності в Інтернеті. Методологія дослідження статті базується на застосуванні загальнонаукових методів аналізу та синтезу, а також методу системного аналізу. Використовуються юридичні методи, включаючи порівняльно-правовий аналіз національного законодавства, а також аналіз судової практики та доктринальних джерел. Це дозволяє всебічно оцінити існуючі правові механізми та виявити потенційні напрями їх удосконалення.

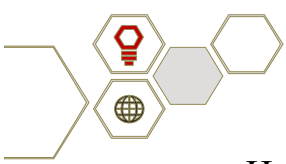
Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри достатню кількість інформації з даної теми, відчувається нестача систематизованого матеріалу, що інтегрує юридичні, організаційні та технологічні аспекти. Тому із використанням різних методів наукового пізнання було проаналізовано, погруповано, систематизовано інформацію і подано у світлі теми дослідження. Стаття також зосереджує увагу на дослідженні недостатньо вивчених проблем, таких як вплив цифрових технологій на традиційні підходи до захисту інтелектуальної власності та необхідність адаптації правових норм до викликів, що виникають у зв'язку з глобалізацією інтернету.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Мета статті полягає в аналізі регулятивних механізмів відповідальності за незаконне використання об'єктів інтелектуальної власності в онлайн середовищі в Україні. Завданнями дослідження є:

- визначення правових основ захисту інтелектуальної власності,
- оцінка існуючих механізмів відповідальності за порушення авторських прав в інтернеті,
- визначення проблем ефективного правового регулювання цієї сфери.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно з Конституцією України, кожному громадянину гарантована свобода вираження у формах наукової, художньої та технічної творчості. Держава забезпечує правовий захист інтелектуальної власності, а також моральні і матеріальні інтереси, що випливають з такої діяльності. Держава також забезпечує регулювання відповідальності за незаконне використання об'єктів інтелектуальної власності.

Основоположні права на інтелектуальну власність закріплені у Конституції України [4], зокрема в статті 54, де вказується на право кожного громадянина користуватися плодами своєї інтелектуальної діяльності, які не можуть бути використані або розповсюджені без згоди автора, окрім випадків, передбачених законом. Стаття 41 надає кожному право володіти, користуватись і розпоряджатись своїми майновими та інтелектуальними результатами.

Цивільне законодавство України, включаючи Цивільний кодекс (ЦК) [10], деталізує відносини в області інтелектуальної діяльності. Особливо це стосується Четвертої книги ЦК, яка містить основні і спеціальні правила, зокрема в Главі 35, де визначено основні принципи та підходи до охорони інтелектуальних прав, включно з тривалістю дії виключних прав, правилами використання і передачі прав іншим особам.

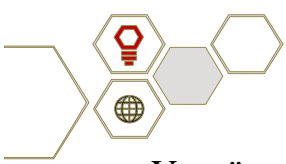
Авторське право, як важлива частина цивільного права, крім Цивільного кодексу, також регулюється Законом України “Про авторське право і суміжні права” [6]. Цей закон відображає міжнародні стандарти і враховує сучасні тенденції у правовому регулюванні авторських і суміжних прав, забезпечуючи захист прав виконавців, організацій телемовлення та виробників фонограм.

Закон України «Про авторське право і суміжні права» (ст. 21) передбачає вичерпний перелік випадків, коли твори можуть бути використані без згоди автора онлайн, але за умови обов’язкового зазначення його імені та джерела запозичення. До таких випадків належать:

- повідомлення про новини дня або поточні події, що мають характер звичайної прес-інформації;
- цитування коротких уривків з виступів чи творів у навчальних, інформаційних чи критичних цілях, включаючи їх використання у фонограмах, відеограмах або програмах мовлення;
- ілюстративне використання творів у навчальних виданнях, теле- і радіопередачах, аудіо- чи відеоматеріалах;
- фольклорні твори, які належать до надбання народу;
- офіційні документи органів державної влади (закони, укази, постанови, судові рішення тощо), а також їхні офіційні переклади [15].

В усіх інших випадках, зокрема для розміщення творів у мережі Інтернет у формі, що передбачає публічний доступ, необхідно отримувати згоду автора або законного правовласника.

Відповідальність за порушення інтелектуальної власності регламентується Кримінальним кодексом [5] і Кодексом про адміністративні правопорушення

України [3], які встановлюють відповідальність за порушення інтелектуальних прав.

Порушення авторського і суміжних прав онлайн набувають особливої актуальності, оскільки цифрова технологія спрощує розповсюдження та копіювання творів. Адаптація традиційних ознак порушення до вимог цифрового простору вимагає детального розуміння як правових, так і технологічних аспектів взаємодії з контентом. Розглянемо таблицю, яка ілюструє ці ознаки з урахуванням особливостей інтернет-середовища.

Таблиця 1**Ознаки порушення авторського або суміжного права онлайн**

Ознака	Зміст та правове значення (традиційний)	Зміст та правове значення (інтернет-контекст)
1. Відсутність права власності або неповнота правового титулу у винуватця	Особа не має прав на використання твору	Особа використовує контент онлайн без ліцензії або права, включаючи завантаження і розповсюдження файлів через інтернет без згоди правовласника
2. Об'єктивна (матеріальна) форма вияву твору	Порушення стосується тільки матеріалізованих творів	Порушення можливе щодо цифрових файлів, які легко копіюються і розповсюджуються онлайн
3. Новизна та оригінальність твору	Твір має бути оригінальним та не копіювати існуючі	Цифровий контент часто перевіряється на плагіат або дублікацію за допомогою спеціалізованих інструментів, що аналізують унікальність і авторство в онлайн-середовищі

Джерело: систематизовано автором на основі статті [8,13]

Одним із найбільш поширених об'єктів порушення авторського права онлайн є використання фотографій, музики, текстів в соціальних мережах та на сайтах. Фотографії, музика чи тексти визнаються об'єктами авторського права та охороняються на загальних підставах. Використання даних об'єктів авторського права без дозволу автора є порушенням як майнових, так і немайнових прав автора. Розповсюдженими є хибні уявлення, які суперечать чинному законодавству:

- розміщення фото (музики, тексту) в мережі Інтернет не означає автоматичного надання дозволу на його використання;

- наявність фото (музики, тексту) у соціальних мережах не означає, що ним можна користуватися без обмежень;
- відсутність підпису чи імені автора під фото (музикою, текстом) не скасовує авторського права;
- передача автором зображення (тексту, музики) замовнику не є автоматично передачею авторських прав – лише якщо не укладено відповідний договір [1].

На підставі положень статті 176 Кримінального кодексу України та відповідних норм Закону України «Про авторське право і суміжні права» розглянемо таблицю, яка систематизує предмети порушення авторських і суміжних прав в Інтернеті у межах кримінальної відповідальності [8; 14]. Онлайн-середовище збільшує масштабність та доступність зазначених порушень, що підсилює необхідність їх регулювання та контролю. Проведемо інтерпретацію ст.176 КК України відповідно до використання об’єктів інтелектуальної власності онлайн

Таблиця 2

Предмети порушення авторських та суміжних прав (згідно зі ст. 176 КК України)

Форма порушення	Предмет порушення (традиційний)	Предмет порушення (інтернет-контекст)
Публічне виконання	Музичні твори, театральні постановки, поетичні читання	Виконання творів через онлайн-платформи (YouTube, Twitch) без необхідних ліцензій
Відтворення	Комп’ютерні програми, літературні твори, електронні книги	Незаконне завантаження та розповсюдження цифрових копій через файлообмінні мережі
Поширення твору	Фізична та цифрова дистрибуція музики, фільмів, книг	Розповсюдження через торенти, соціальні мережі, файлообмінники без дозволу авторів
Публічне демонстрування	Кінофільми, телепередачі	Показ фільмів та відео на платформах без ліцензії (наприклад, на YouTube або в соціальних мережах)
Використання з метою передачі сигналу	Телерадіопрограми, прямі ефіри	Використання медіаконтенту для стримінгу на вебсайтах без належних прав
Привласнення авторства	Твори з підробленим авторством	Публікація чужих творів під своїм іменем на онлайн-платформах, у т.ч. код програм та сервісів, дизайн тощо

Виготовлення незаконних копій	Контрафактні CD/DVD, флеш-носії	Створення і розповсюдження піратського контенту через інтернет
Поширення незаконних копій	Піратські копії програм, музики, книг	Розсилка піратського контенту через месенджери, форуми, хмарні сервіси

Джерело: систематизовано автором на основі [8]

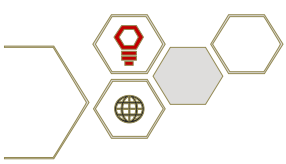
Загалом, цивільно-правова, адміністративна і карна відповідальність є інструментами захисту авторських прав, і особи, відповідальні за їх порушення, можуть бути притягнуті до різних форм відповідальності в залежності від характеру та обсягу порушень [7].

Рис.1. Види відповідальності за порушення авторського права

Джерело: систематизовано автором

Цивільно-правова відповідальність у сфері авторських прав в Україні встановлюється згідно з положеннями Цивільного кодексу України [10], зокрема пунктами статей 11, 22 і 23. Закон України “Про авторське право і суміжні права” [6] у статті 52 надає правовласникам можливість вимагати через судові інстанції відшкодування морального збитку, а також матеріального збитку, що включає

втрачену вигоду, або доходи, отримані порушником внаслідок використання інтелектуальної власності без дозволу.

Компенсація за порушення може варіюватися від 10 до 50000 мінімальних заробітних плат. Суб'єкти, що можуть бути притягнуті до цивільно-правової відповідальності, включають осіб, що порушили авторські права через дії, такі як:

1. Невказівка авторства при використанні твору, що є порушенням особистих немайнових прав автора.
2. Незаконне розповсюдження творів, що дозволяє публіці доступ до них без згоди автора.
3. Піратство, тобто випуск і розповсюдження підроблених копій, включаючи онлайн-дистрибуцію, що вважається серйозним правопорушенням.

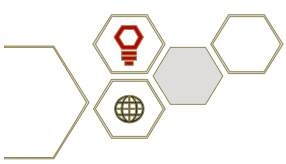
Такі дії можуть привести до притягнення до відповідальності як осіб, що незаконно розміщують контент, так і тих, хто його викачує або поширює [7].

Поряд із цивільно-правовою відповідальністю, законодавство України передбачає також адміністративну та кримінальну відповідальність. Згідно зі статтею 512 Кодексу України про адміністративні правопорушення, незаконне використання інтелектуальної власності може призвести до адміністративних санкцій.

Кримінальна відповідальність застосовується в випадках, коли збиток від порушення прав становить значний розмір, конкретно – у двадцять і більше разів більший за неоподатковуваний мінімум. Згідно зі статтею 176 Кримінального кодексу України, це включає незаконне відтворення та розповсюдження творів, що може вести до значних штрафів або іншого покарання.

Податкова соціальна пільга, яка зараз визначає поріг кримінальної відповідальності, з 2015 року встановлена у розмірі 50% від прожиткового мінімуму для працездатної особи, що становить 3028 гривні. Це означає, що злочинними вважаються дії, які заподіяли збитки на суму від 30 280 гривень.

Ця система відповідальності вказує на те, що у випадку ігнорування законних вимог щодо видалення контенту, адміністрація файлообмінників також

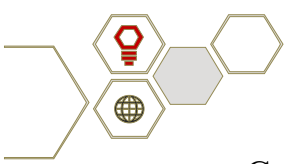

може нести відповідальність. Таким чином, в Україні існує чітка правова основа для захисту авторських прав у цифрову епоху, що включає різні форми відповідальності для різних видів порушень.

Адміністративна та кримінальна відповідальності можуть настати за будь-яке порушення авторських прав. Згідно з Кодексом України про адміністративні правопорушення та Кримінальним кодексом, не існує вичерпного списку дій, що вважаються правопорушеннями. Любе порушення авторських прав може призвести до відповідальності, яка залежатиме від масштабу заподіяних збитків, що визначає чи буде особа притягнута до адміністративної чи кримінальної відповідальності. Зокрема, користувачі файлообмінних сервісів можуть бути притягнуті до відповідальності за незаконне поширення захищених творів без згоди правовласника або за піратство, тобто публікацію творів без відповідного дозволу. Це стосується як осіб, які завантажують такий контент, так і тих, хто його викладає. Підстави для притягнення до адміністративної чи кримінальної відповідальності такі самі, як і для цивільно-правової [7].

У контексті регулювання відповідальності за незаконне використання об'єктів інтелектуальної власності в мережі Інтернет слід звернути увагу на низку суттєвих викликів, які постають перед правозастосовною практикою в Україні. Зокрема, врегулювання спорів у цій сфері є надзвичайно складним завданням, адже вимагає одночасного врахування норм національного та міжнародного права, зокрема положень договорів, що регламентують використання цифрового контенту, а також принципів транснаціональної юрисдикції. [12]

На сьогодні саме судовий захист виступає як головний і найбільш ефективний механізм відновлення порушених прав у сфері інтелектуальної власності, включно з онлайн-порушеннями. Відповідно до статті 129 Конституції України, судові рішення є обов'язковими до виконання, що надає інституційну силу механізмам захисту. Однак, як показує практика, більшість таких справ розглядається у місцевих та апеляційних господарських судах, що не завжди відповідає специфіці цифрових правопорушень [2].

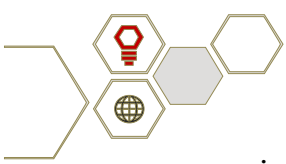

Ситуація ускладнюється тим, що в Україні досі не функціонує спеціалізований Вищий суд з питань інтелектуальної власності, створення якого передбачене чинним законодавством. Відсутність цього органу призводить до того, що справи про порушення авторських і суміжних прав у цифровому середовищі розглядаються в межах загальної або господарської юрисдикції, що, у свою чергу, спричиняє перевантаження судів та знижує ефективність і оперативність розгляду справ.

Крім того, специфіка правопорушень в Інтернеті — зокрема, анонімність користувачів, трансграничний характер порушень, складність фіксації доказів — вимагає від суддів не лише правових знань, але й цифрової компетентності. Наявна система підготовки кадрів не завжди забезпечує належний рівень спеціалізації в цій сфері. Водночас міжнародний досвід, зокрема приклади Японії та Німеччини, демонструє ефективність функціонування окремих судів, орієнтованих саме на вирішення справ у сфері інтелектуальної власності, включно з цифровими порушеннями. Впровадження подібної інституційної моделі в Україні дозволило б значно підвищити якість розгляду справ, пов'язаних з незаконним використанням об'єктів інтелектуальної власності в онлайн-просторі [9].

Проблематичним залишається питання ідентифікації особи, яка порушила авторські права в інтернеті. Навіть якщо вдається зафіксувати IP-адресу, з якої було здійснено незаконне поширення чи завантаження твору, це не завжди дозволяє точно встановити, хто саме вчинив правопорушення. Випадки, коли комп'ютер належить одній особі, але використовується іншими, ускладнюють доказування вини [7].

Що стосується адміністрації файлообмінників, то їхня відповідальність також не є однозначною. Файлообмінники функціонують як провайдери телекомунікацій, які за законом не несуть відповідальності за інформацію, що передається через їхні мережі. Такі умови прописані в користувацьких угодах. Тому, відповідальність за розміщення контенту лежить на користувачах, які його публікують. Однак, у випадку коли адміністрація файлообмінника ігнорує

законні вимоги щодо припинення порушень авторських прав, вона може бути притягнута до відповідальності. Це означає, що якщо буде доведено, що файлообмінник мав можливість запобігти порушенню прав, але не вжив заходів, адміністрація може бути визнана винною у порушенні.

Висновки. Порушення авторських прав в онлайн середовищі мають свої унікальні особливості, які відрізняють їх від традиційних форм порушення. Цифрові технології дозволяють миттєво копіювати та розповсюджувати контент без значних витрат, що значно ускладнює контроль за дотриманням авторських прав. Таке середовище сприяє швидкому поширенню порушень, часто з анонімними користувачами, які можуть перебувати в будь-якій точці світу, що ускладнює визначення юрисдикції та застосування правових норм.

Відповідальність за порушення авторських прав в інтернеті може бути цивільною, адміністративною або кримінальною. Цивільна відповідальність включає відшкодування збитків, які мають конкретне фінансове вираження, тоді як адміністративна відповідальність передбачає застосування штрафів та інших адміністративних санкцій. Кримінальна відповідальність може настати в разі серйозних порушень, що завдають значних збитків, і передбачає більш строгі покарання, включаючи можливість ув'язнення.

Проблеми, які виникають у зв'язку з регулюванням порушень авторських прав в інтернеті, полягають у визначенні юрисдикції, адекватності існуючих законодавчих рамок і ефективності правозастосування. Завдання ускладнюється глобальним характером інтернету, де акти порушення можуть бути вчинені у одній країні, а вплив цих дій - відчуватися в іншій. Це вимагає міжнародної співпраці та гармонізації законодавства для ефективного захисту прав авторів у цифрову епоху.

Список використаних джерел

1. Баранова О. Авторські права в Інтернеті: що є об'єктом та як себе захистити. Лігазакон, 2021. URL: https://biz.ligazakon.net/news/203333_avtorsk-prava-v-internet-shcho-obkto-m-ta-yak-sebe-zakhistiti

2. Гришко В.І., Киричук Б.С. Організаційно-правові аспекти захисту прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми й перспективи розвитку. Проблеми цивільного та господарського права, 2024, №1, т. 1. URL: <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2024/1/18.pdf>
3. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1–212-24). Верховна Рада України, 1984. №8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
4. Конституція України. Верховна Рада України; Конституція України, Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Кримінальний кодекс України. Верховна Рада України, 2001. №2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>
6. Про авторське право і суміжні права. Верховна Рада України, 1993. №3792-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12#Text>
7. Спектор О. Хто несе відповідальність за порушення авторських прав в Інтернеті? Jurliga.ligazakon.net, 2023. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analitycs/58422_khto-nese-vidpovdalnst-za-porushennya-avtorskikh-prav-v-nternet
8. Стародуб І. Кримінальна відповідальність за порушення авторського права. Юридична газета онлайн, 2023. URL: <https://yur-gazeta.com/publications/practice/zahist-intelektualnoyi-vlasnosti-avtorske-pravo/kriminalna-vidpovidalnist-za-porushennya-avtorskogo-prava.html>
9. Сушко С.В. Важливість початку роботи Вищого суду з питань інтелектуальної власності як складової частини механізму реалізації захисту прав інтелектуальної власності в умовах повоєнного відновлення України. Управління проектами. Перспективи розвитку проектного та нейроменеджменту, інформаційних технологій управління, технологій створення та використання об'єктів права інтелектуальної власності, трансфер технологій: зб. матеріалів доп. учасн. V Міжнар. наук.-практ. конф. К.: Юрсервіс, 2023. С. 492–496.

10. Цивільний кодекс України. Верховна Рада України, 2003. №435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
11. Атаманова Ю. Є. Захист прав інтелектуальної власності у мережі Інтернет: світовий досвід та вітчизняні перспективи. Право та інновації. 2014. № 3. С. 7–14.
12. Недогібченко Є. Кримінальна відповідальність за скоєння злочинів у сфері інтелектуальної власності за законодавством зарубіжних країн. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2021. № 6. С. 151–157.
13. Гуржій Т. О., Мушенко В. В., Гуржій А. В., Ситніченко О. М. Адміністративна відповідальність у системі забезпечення державою захисту права інтелектуальної власності особи. Ужгородський науковий вісник. 2023. Вип. 2. С. 145–152. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/56956/1/289451-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-668027-1-10-20231020.pdf>
14. Штиршов О. М., Сухорукова А. Л. Правові аспекти відповідальності у сфері порушення прав інтелектуальної власності: світовий досвід. Право і управління: реалії та перспективи. 2022. Вип. 17. С. 89–94. URL: https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/15421/1/purr_2022_17_12.pdf
15. Зайківський О. Б., Оністрат О. А. Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності в оборонній сфері. Теорія і практика інтелектуальної власності. 2018. № 4. С. 40–53.